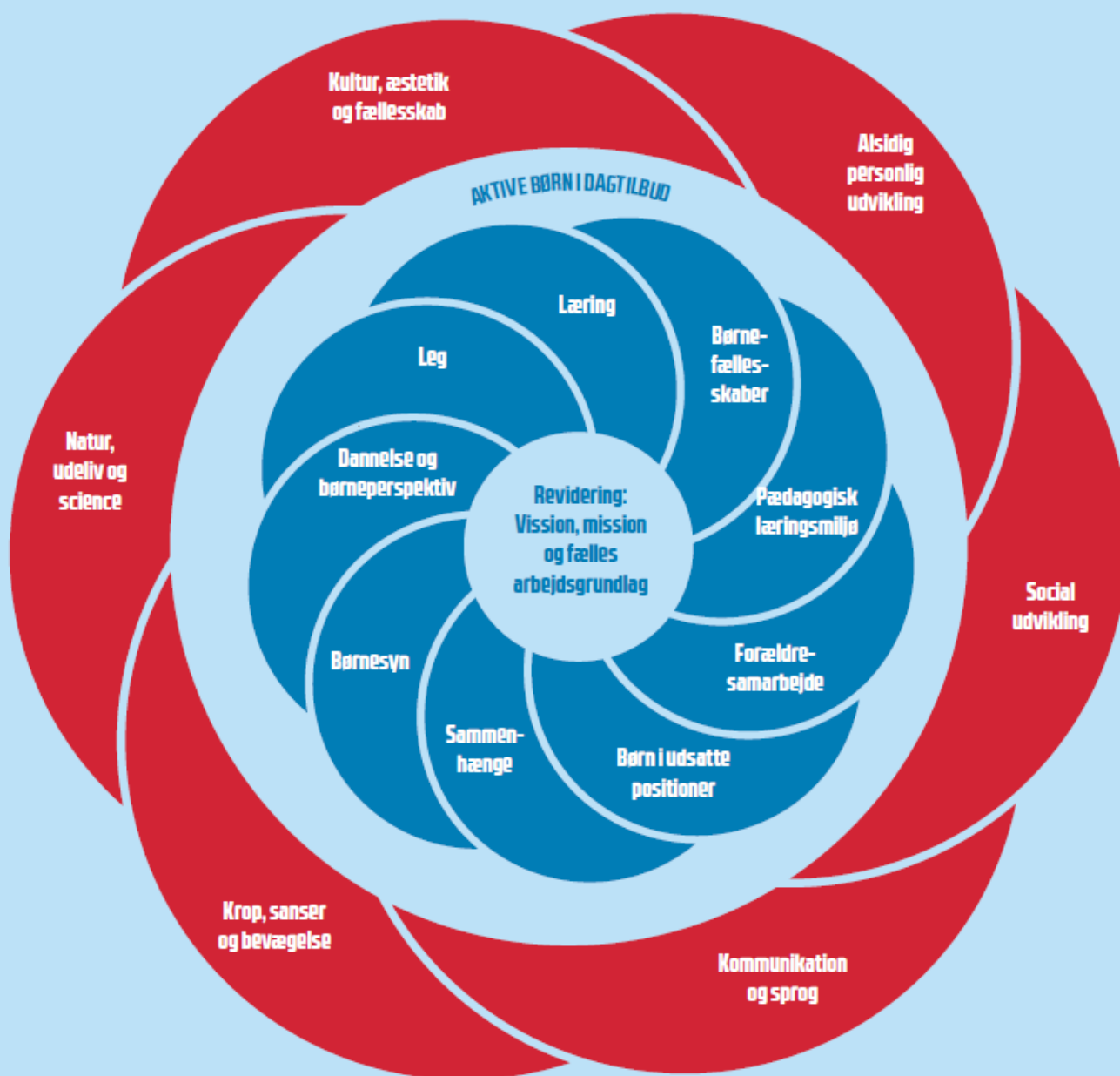

Pædagogisk læreplan for Vesterlunden - Ryttergården 2022-2024

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

Svendborg Kommunes dagtilbud

"Vision, Mission og Fælles Pædagogisk grundlag" er den fælles klangbund i Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud. Den sætter, sammen med den styrkede pædagogiske læreplan, en fælles retning for det pædagogiske arbejde i Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud.

"En barndom i bevægelse" er et centralt begreb i visionen og rummer flere betydninger. For det første om barndommen som en enestående tid i ethvert menneskes liv med en særlig værdi i sig selv. Derudover om bevægelse som fx fysisk bevægelse, som følelsesmæssig bevægelse og som barnets generelle udvikling.

I Svendborg Kommune er børns leg og bevægelse valgt som bærende element for at realisere og omsætte den styrkede pædagogiske læreplan. "Aktive børn i dagtilbud – sundere, glattere og klogere børn", er udarbejdet lokalt i Svendborg og sætter legen og fysiske aktiviteter i spil hen over dagen. Alle medarbejdere i kommunale og selvejende dagtilbud er uddannede i Aktive Børn i dagtilbud og husene og dagplejegrupperne er GazelleBørnehuse eller GazelleDagplejere, som er defineret som et sted, hvor der er særligt fokus på fysisk aktivitet som pædagogisk redskab.

Vesterlunden

Vesterlunden:

Er et dagtilbud bestående af 6 børnehuse: Nordenvinden, Nordlyset, Skovlinden, Ryttergården, Kildebækken og Kernehuset, vores børnehuse er beliggende i Nordre og Vestre bydel.

Alle 6 børnehuse har både vuggestue- og børnehavegrupper.

Vores børn går videre til op til 10 forskellige skoler hvert år, og i forhold til ForårsSFO er vores primære samarbejdspartnere Vestre og Rantzausminde skole(r?).

Hvert børnehus har en Pædagogisk teamleder, der har den daglige ledelse i børnehuset og som samarbejder i et lederteam om hele Vesterlunden og med en fælles Dagtilbudsleder.

Kendetegnende for Vesterlundens børnehuse er, at de alle ligger op ad skov og grønne områder; og Kildebækken og Kernehuset også tæt på strand/vand. Det betyder, at vi gør stor brug af naturen både indenfor og udenfor børnehusets område.

Forældrebestyrelsen i Vesterlunden består af en forældrerepræsentant fra hvert børnehus, som sammen arbejder for børnenes bedste, arbejder med budget og principper og er i dialog med politikerne i Børne- og Ungeudvalget. Forældrebestyrelsen arbejder også med principper i forhold til den nye Styrkede pædagogiske læreplan, f.eks arbejdet med overgange i børns liv og samarbejde om børns læring m.v.

I dagtilbud Vesterlunden arbejder vi ud fra den fælles ambition for børneområdet, som er besluttet i Børne- og Ungeudvalget: "Vision, mission og fælles pædagogisk grundlag", https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/vision_mission_og_faelles_paedagogisk_grundlag_-_okt_2020.pdf som understøtter arbejdet med den nye Styrkede pædagogiske læreplan.

På de kommende sider kan I blandt andet læse om, hvordan vi i Vesterlunden arbejder med Pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen og hvordan vi gerne vil samarbejde med (jer) forældre om børnenes læring: – *hvordan forstår vi det, og hvordan ser det ud i praksis?*

Dette efterfølges af hvordan det enkelte børnehus arbejder konkret med målene indenfor hvert af de 6 læreplanstemaer.

Vi håber, at læsningen kan give jer et billede af, hvordan hverdagen er i Vesterlundens børnehuse.

På vegne af Vesterlunden

Vesterlundens lederteam

Pia Nørgaard, dagtilbudsleder.

Børnehuset Ryttergården

Ryttergården er integreret børnehus i området Vesterlunden. Ryttergården er kendetegnet ved natur og udeliv. Huset rummer 14 vuggestuebørn og 46 børnehavebørn, fordelt på to stuer. Vores ældste børnehavebørn, kalder vi busbørn. Vores mindste børnehavebørn er vores gårdbørn.

Busbørnene kører tre dage om ugen ud af huset. Mandag og tirsdag til vores lejrplads ved Elsehoved. Der ligger skønt midt skoven og ned til vandet. Onsdag kører de på tur i lokalområdet og oplever mange spændende ting. Vores anden børnehavegruppe er vores gårdbørn. Det er de mellemste og yngste børnehavebørn, der er hjemme på gården. De har bus dag om torsdagen, hvor de kører afsted. Ofte til Elsehoved. Vi har vores egen bus, kaldet "globussen".

Vi har en kæmpe legeplads, der ligger lige op ad skoven. Den indbyder til bevægelse dagen lang. Her kan man løbe, hoppe, kravle, gå, cykle, klatre, gyngede, tumle og spille bold. Eller man kan trække sig tilbage og være stille. Der er plads til begge dele. Man kan snitte, save, hamre, konstruere, bygge og stimulere alle sanserne.

På legepladsen har vi en stor hønsegård, hvor børnene dagligt fodre, ordner og samler æg. Børnene har selv været med til at udruge æggene til kyllinger.

Vi har store sandområder med mulighed for leg med opsamlet regnvand, masser af overskyggede og fugtige områder med sten og træstubbe, hvor de kan finde biller, regnorme, salamandere og frøer.

Vi er et børnehus, der giver børn rig mulighed for at lære, udvikle sig og blive livsduelige. Vi er optaget af barneperspektivet, nærvær og frihed under ansvar.

Ryttergården er et hus, der insisterer på at børn mærker sig selv, udvikler sig og dannes i mødet med naturens elementer (luft, vand, jord og ild), årstidernes skiften og mangeartede naturoplevelser. Vi er en personalegruppe, der på hver deres måde brænder for naturen. Vi værdsætter værdien af udeliv, herunder barnets kropslige udvikling i samspil med naturen.

Vi er optaget af, at børn gennem tillid udviser ansvar, og børnene håndterer værktøj som knive, save og hammere. Børnene øver sig i at lave aftaler og holde dem. Vi giver plads til risikofyldt leg, hvor de prøver kræfter med træklatring, bål og vand. Vi er altid lige ved siden af og kan hjælpe med mestring, grænser mm.

Vi er optaget af at hjælpe alle ind i fællesskaber, Ofte skal børnene blot have hjælp til at få øje på hinanden, andre gange hjælper vi med at oversætte hensigter eller nye handlemuligheder. Vi tilstræber at være i alle positioner i forhold til børnene. Foran barnet og igangsættende, ved siden af og med legende, eller bagved barnet som den støttende voksen. Vi arbejder altid ud fra den anerkendende tilgang.

I Ryttergården ser vi børnene som selvstændige og duelige individer, der skal lære at indgå i større og forskelligartede sammenhænge. Hvert enkelt barn, uanset alder og forudsætninger rummer værdifulde kompetencer og potentialer, som vi støtter, hjælper med at udvikle og bringer i spil i fællesskabet.

Ryttergårdens børn har lov til at være børn. Intet bliver forceret. Læringsmiljøer og aktiviteter er nøje udvalgt og tilrettelagt den enkelte børnehgruppe.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Medarbejderne i kommunale og selvejende dagtilbud har i forløbet "Børns leg og eksperimenterende virksomhed" arbejdet med de fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vuggestuen/daglejegruppen: I vuggestuerne struktureres dagen, så der er lagt vægt på:

- **Nærvær** børn og voksne imellem, samt børn og børn imellem, da vi ved, at det er i de tætte relationer, barnet udvikler sig,

Eksempel: en pædagog sidder på gulvet og leger "ro, ro, ro din båd" med et barn. Barn og pædagog ser hinanden i øjnene, de smiler og griner sammen.

Eksempel: et barn leger i dukkekrogen. Barnet leger, at hun laver mad. Et andet barn kommer hen og stiller sig ved siden af bordet, hvor barnet leger. Det første barn siger: "Du kan få æble". De to børn leger videre sammen.

- **Forudsigelighed** så der er en ramme om dagen og børnene ved, hvad der skal ske. Når barnet er tryk gennem en forudsigelig ramme og den tætte relation, kan det bevæge sig ud i verden og udforske denne med vished om, at der er en tryk voksenfavn at vende tilbage til,

Eksempel: det er tid til at rydde op inden formiddagsmad. Pædagogen siger højt ud i rummet, at "nu skal vi rydde op", mens hun selv går i gang med at samle lego op.

Eksempel: pædagogen sidder på gulvet midt i rummet. To børn leger lidt fra hende. De klatrer op på en kasse og hopper ned på madrassen. Et tredje barn bevæger sig stille henimod de to andre, men vender om og sætter sig på skødet af pædagogen. Pædagogen spejler barnets lyst til at være med i de andres leg og opmuntrer med ord, barnet til at prøve igen. Barnet går hen og kravler op på kassen, hopper ned og går glad hen til pædagogen og sætter sig på skødet af hende.

- **Bevægelse** da vi ved, at børn lærer med kroppen forrest, og at barnet ikke har en krop, men er en krop,

Eksempel: et barn er på badeværelset med en pædagog for at få ren ble på. Pædagogen kører puslebordet ned til gulvet og opfordrer barnet til at kravle op. Under hele skiftesituationen får pædagogen barnet til at hjælpe til og være aktiv med kroppen i påklædningen. Imens italesætter pædagogen, hvad barnet gør og hvad kropsdelene hedder.

Eksempel: pædagogen har planlagt at børnene skal lære noget om frugt. Hun har taget appelsiner med og deler dem ud til børnene, som skal skrælle dem. Da de er skrællet får børnene hver en appelsinpresser og

pædagogen har en juicer, som et barn hjælper hende med at putte appelsiner i. Da appelsinerne er blevet til juice, smager alle på det og taler om at frugten blev til noget, der kan drikkes.

- **Kommunikation** da vuggestuebarnet er afhængig af at blive set, hørt og forstået og gennem spejling selv udvikle evnen til at kommunikere fra nonverbalt til verbalt.

Eksempel: efter morgenmaden beder pædagogen et barn gå hen til bordet med sin tallerken. Barnet går ned fra stolen og på vej hen til køkkenbordet med tallerkenen. Hun stopper brat op, da to større børn leger en højlydt leg ved siden af, hvor hun skal gå. Pædagogen siger fra afstand: "Du ser på, de leger". Barnet står stadig helt stille. Pædagogen siger, "Du kan gå forbi dem". Pigen står stadig helt stille. Pædagogen siger "Skal jeg hjælpe dig?". Pigen vender sig om og nikker til pædagogen.

Eksempel: En gruppe børn og to pædagoger maler på mælkekartoner. Imens taler de om farven på den maling, de bruger. En pige ser på malerbøtterne i midten af bordet og siger "Nu jorang" Pædagogen siger "Du vil gerne have orange farve nu" og giver pigen orange maling.

Ovenstående punkter tænkes ind i såvel planlagte vokseninitierede aktiviteter, børnenes mulighed for egen leg, leg som det pædagogiske personale indgår i, rutinesituationer som borddækning, bleskift m.m. Dagen er bygget op, så der er en vekselvirkning af disse procesparametre og hvor der tages højde for og gives plads til barnets eget perspektiv og medbestemmelse. I disse skabes pædagogiske læringsmiljøer, som er inspirerende og mangfoldige og målrettet det enkelt barn og børnegruppen.

Det er pædagogerne, der har det faglige ansvar for det pædagogiske læringsmiljøes kvalitet i de daglige aktiviteter og samspil og sørger i samarbejde med pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter for at arbejde i mindre grupper, så hver enkelt barn er i tæt samspil med få andre børn og få pædagoger/medhjælpere.

Børnehaven: I børnehavegrupperne struktureres dagen, så der er lagt vægt på:

- **Du og jeg sammen om noget.** Det er, når barnet er sammen med en eller flere andre om et fælles tredje, at fordybelse kan ske og læring finde sted,

Eksempel: en gruppe drenge bygger vejbaner med små træklodser. De taler om, hvordan vejene skal være og hvor de fører hen. En pædagog bygger uden ord en vejbane på en anden måde, end det drengene gør. Det inspirerer en af drengene til at gøre det samme, hvorefter de andre følger trop. Legen udvikler sig til at der også bygges lufthavn, færgeleje m.m.

Eksempel: en pædagog igangsætter et legeforløb, hvor der leges købmand. En mindre gruppe børn er med. Der stilles varer op, laves prisskilte, bygges indkøbsvogn, forhandles og bestilles nye varer hjem til butikken.

- **Forudsigelighed og spontanitet,** så der er en ramme om dagen, som barnet kan finde tryk i, men samtidig plads til det, der opstår, når børn og voksne er sammen og spontane idéer får liv,

Eksempel: til morgenens samling gennemgås dagens forløb og pædagogerne fortæller børnene, hvad der skal ske. Et barn gennemgår dagstavlen og viser, at han kender den struktur, dagen plejer at have. Et af børnene foreslår, at der skal leges med modellervoks. Pædagogen griber idéen og lover barnet, at der findes modellervoks frem efter samlingen.

Eksempel: alle børn er på legepladsen efter frokost. En gruppe børn bygger et tårn af grønne mælkekasser. En pædagog ser det og spørger, om han må være med. Han finder gamle juletræer frem, som kan isolere tårnet. Sammen finder børn og pædagog på, at det ikke længere er et tårn, men en rumraket.

- **Bevægelse** da vi ved, at børn lærer med kroppen forrest, og at barnet ikke har en krop, men er en krop,

Eksempel: to pædagoger har sat et legeværksted op. De har forvandlet motorikrummet til et savværk og børnene bliver til træstammer, som måles op, saves over, skæres til flis, presses, pakkes og sendes. Der grines og hvines, når børnene bliver masseret, kildet og trykket.

Eksempel: i samling arbejdes der med begreberne foran, bagved, ved siden af, ovenpå og under. Pædagogen har sat et bord op og børnene bevæger sig med pædagogernes hjælp rundt i de forskellige positioner.

- **Kommunikation**, da børnehavebarnet fortsat er i gang med at forstå og blive forstået gennem nonverbal og verbal kommunikation. Gennem sproget udtrykker barnet sin mening og kan derved præge leg og aktiviteter

Eksempel: to piger sidder og tegner. Den ene pige siger til pædagogen, at hun gerne vil tegne en kat, men hun kan, hvis der er en kat at se på imens. Sammen finder de en figur af en kat, som hun kan se efter.

Eksempel: en dreng er ked af det på legepladsen. Han forklarer en pædagog, at han er ked af, at en anden ikke længere vil lege med ham. Pædagogen hjælper ham med at tale med det andet barn om, hvad der var sket imellem dem. Sammen finder de frem til en ny leg, som de begge gerne vil lege.

Ovenstående punkter tænkes ind i en vekselvirkning mellem planlagte vokseninitierede aktiviteter, børnenes mulighed for egen leg, leg som det pædagogiske personale indgår i, rutinesituationer som borddækning, bleskift m.m. Dagen er bygget op, så der er en vekselvirkning af disse procesparametre og hvor der tages højde for og gives plads til barnets eget perspektiv og medbestemmelse. I disse skabes pædagogiske læringsmiljøer, som er inspirerende og mangfoldige og målrettet det enkelt barn og børnegruppen.

Det er pædagogerne, der har det faglige ansvar for det pædagogiske læringsmiljøes kvalitet i de daglige aktiviteter og samspil og sørger i samarbejde med pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter for at arbejde i mindre grupper, så hver enkelt barn er i tæt samspil med få andre børn og få pædagoger/medhjælpere.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Svendborg Kommunes dagtilbud prioriteres forældresamarbejdet højt, da det er forældrene der har størst indflydelse og betydning for barnets trivsel og udvikling

Vesterlundens forældrebestyrelse har arbejdet dels med principper for overgange i børns liv og dels med princip for samarbejde med forældre om børns læring:

Forældre og personale deler løbende viden og erfaringer om barnets trivsel, udvikling og læring – og har et fælles ansvar i forhold til at invitere hinanden til at inspirere og samarbejde på forskellige måder.

Forældrebestyrelsen vil gerne bakke op om, at alle børn skal være en del af fællesskabet.

Vi ved, at det betyder meget, hvordan vi forældre taler og handler, og vi opfordrer til:

At lære børnenes navne, så man kan sige Hej til dem (og ved, hvem ens barn snakker om),

Altid tale pænt om andre børn.

Lade ens børn lege med mange forskellige.

Og - Byde nye forældre og børn velkomne ved at invitere dem ind i fællesskabet.

I praksis er der en bred tilgang i forældresamarbejdet i Vesterlund. Forældre kan deltage i fællesarrangementer, og følge med i informationer og billeder via AULA. Der er nyhedsbreve omkring årets gang eller særlige tematiserede aktiviteter.

Garderobesnakke har en stor værdi i hverdagen, hvor personalet møder forældrene som en ressource, og opbygger en tillidsfuld relation. I garderobesnakken er der små hverdagsfortællinger, og der gives vejledning i alt fra madpakkeindhold til grænsesætning.

Opstår der tvivl eller brug for afklaring af behov og forventninger i forbindelse med garderobesnakke, planlægges en struktureret vækstsamtale, som beskrevet nedenfor.

Forældre er altid velkomne til at be´ om en samtale, hvis de vurderer et behov, eller der er noget i hverdagen, der bekymrer, eller der sker noget i familien, som kan have betydning for barnets trivsel.

Der er også mulighed for indflydelse og inddragelse via forældrebestyrelsesarbejdet, hvor forældre har direkte adgang til politikker, principper og værdier i institutionen. I Vesterlund sætter vi en stor værdi i indsatsen for at sikre det gode brede samarbejde med forældre som er tilknyttet institutionen.

Vuggestuen/dagplejegruppen:

Alle forældre tilbydes 1 velkomstsamtale i vuggestuen. Samt 1 samtale i forbindelse med overgang til børnehaven.

For de børn der er i FOKUS, er der større hyppighed omkring forældresamtaler.

Børnehaven:

For de børn i FOKUS er der flere forældresamtaler.

Overgange:

Der **skal** foregå overlevering mellem vuggestue og børnehave senest 1 måned før barnet fylder 3 år. Dette overleveringsmøde deltager forældrene også i.

Der **skal** foregå overlevering mellem børnehave og skole for børn i fokus eller udsat position senest 1 måned før start i forårs-SFO.

I Vesterlunden prioriteres forældresamarbejdet via systematik, og også med kobling til FOKUS, og antallet af samtaler tilpasses barnets, og familiens behov. (FOKUS er en Trivselsvurdering af alle børn en gang om året)

For at sikre kvalitative samtaler, tager vi udgangspunkt i Vækstmodellen, som vi har stor erfaring med.

En dagsorden på mødet med forældrene kan se således ud:

- Hvordan tænker I det går, **hvad går godt?**
- Beskriv barnets generelle trivsel.
- Samtale omkring barnet, med udgangspunkt i vækstmodel. Hvad er barnet god til? hvor er barnet **udfordret?**
- Lav udviklingsplan ved at afsøge **muligheder**. Oplys, i denne sammenhæng, forældrene omkring vores eksterne samarbejdspartnere.
- Indgå **aftaler** for indsats og handling.
Evaluer samtalen med forældrene, **det bedste ved samtalen.**

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle 0-6årige børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere. Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistrivsel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- *Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvikling*

- *Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med*
- *Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.*
- *Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børnegruppe*
- *Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer*

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og skolen arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårsSFO og efterfølgende bro til skolen. ForårsSFO arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

Børnehaven:

For at styrke overgangen fra børnehaven til forårsSFO skaber vi både læringsfællesskaber for kommende forårsSFO børn og læringsfællesskaber for en blandet gruppe børn. Med udgangspunkt i at børn udvikler sig i forskellige arenaer. Børnene har glæde af at være sammen med jævnaldrende, men også med yngre børn, hvor de som de ældste kan vise vej og udvikle mestringer.

Vi styrker børnene i deres nysgerrighed – vi præsenterer dem for nye lege, vi øger børnenes lyst til at prøve nyt, når vi leger med ord, bogstaver og præsenterer børnene for kreative udtryksformer.

Vi har fokus på det sproglige, vi øver børnene i at kunne fortælle, lytte og kunne begå sig med de andre børn sprogligt i lege.

Vi styrker børnene i at kunne udtrykke og udsætte egne behov. Når vi eksempelvis holder samling øger vi børnenes opmærksomhed på hinanden. Vi har mulighed for at læse bøger, vi synger og øver os i at kunne modtage kollektive beskeder.

Vi har sammen med forældrene fokus på at støtte det enkelte barn, så barnet på bedste måde kan bevæge sig fra børnehave til forårsSFO.

Vi har en aftale om, at vi i det kommende år får råd og vejledning fra skolen, i forhold til hvordan vi i gennem leg får præsenteret bogstaver og tal for børnene.

Nogle eksempler på

- I dag er vi på værkstedet – vi har taget vores kasse med store træbogstaver med. Nogle børn kender bogstaverne, vi hjælper hinanden med at finde de bogstaver der er i børnenes navne. Børnene maler deres eget forbogstav -vi eksperimenterer med farver og materialer.
- Vi giver børnene mulighed for at vise og fortælle hvad de er optaget af og vi kan sammen planlægge nogle spændende forløb, hvor det er børnene som viser vejen.
- De kommende forårsSFO børn er meget optaget af vilde dyr - Vi laver et tema omkring vilde dyr – vi skal sammen finde alle de vilde dyr. Vi eksperimenterer med materialer så vi selv kan fremstille vilde dyr. Vi øver os i fordybelsen og vedholdenhed.
- Igennem Aktive børn, bruger vi bevægelse og natur i mange af vores aktiviteter. Vores Gazellesang er den sang som vi synger i børnehaven og så en sang som alle forårsSFO børn synger i deres nye forårsSFO. Sangen symboliserer bevægelse men også noget genkendeligt fra børnehaven.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Inddragelse af lokalsamfundet

I Vesterlunden arbejder vi med inddragelsen af lokalmiljøet på mange forskellige måder. Vi ser at lokalsamfundet rummer mange spændende muligheder vi som dagtilbud kan gøre brug af til at skabe endnu mere interessante og kvalificerede læringsmiljøer.

Eksempler:

- Vi samarbejder med det lokale bibliotek på flere forskellige måder. Nogle børnehuse har børnebibliotek i børnehuset. Andre låner bøger hjem til børnehuset. Vi bruger også deres kulturtilbud i form af teater, højtlesning og musik.
- Vi tager på lokale museer som eksempelvis Naturama.

- Vi besøger naturdestinationer som f.eks skov og strand.
- Til jul har vi hvert år aftaler med den lokale kirke om krybbespil og gudstjeneste.
- Vi er en del af projekt SVEND, hvor musikskolen besøger vores børnehuse og bringer musikken i spil.
- Vi har aftaler med UCL, hvor de studerende laver aktiviteter med grupper af børn.
- Vi har samarbejde med den lokale Erhvervsforskole, hvor enten vi eller de kommer på besøg og laver aktiviteter.
- Alle Vesterlundens børnehuse har ladcykler, så vi nemt kommer rundt i lokalområdet og på ture.
- Generelt vil vi meget gerne bidrage til, at børnene lærer deres lokalsamfund at kende. Hvor er det vi bor henne? og hvordan kan vi gå på opdagelse i det nære sammen med børnene?

Vi tror på, at børnenes sociale kompetencer øges ved at møde nye mennesker og besøge både nye og velkendte steder i lokalsamfundet. Det giver dem nogle værdifulde erfaringer i forhold til natur, idræt, kunst og kultur som de ellers ikke ville have fået hjemme i børnehuse. De får udvidet deres horisont og det skaber gode minder, at tale om både hjemme i hjemmene, men også sammen i børnehuset. Fortællinger om steder, fortællinger om andre og fortællinger om os selv bringes sammen og er medskaber af en fælles kultur. Børnene er medskaber af fortællingerne og danner erfaringer med nye steder. Det skaber sammenhæng i oplevelser og i en fælles kultur. Vi arbejder som personale med, at få bragt så mange lærerplanstemaer i spil som muligt. I takt med at børnene bliver fortrolige med lokalsamfundet udvides læringsmiljøerne, så de passer til børnenes udvikling.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske læringsmiljø er foranderligt og indrettet så det kan tilpasses de pædagogiske aktiviteter og understøtte det pædagogiske læringsmiljø.

Vi har fleksible og varierende rum, der lægger op til leg med mange børn og fordybelse med få børn.

Der skal være fokus på æstetikken i de enkelte rum, så de inspirerer til leg og kreativitet og udfordrer børnenes fantasi.

Det betyder, at legetøj og materialer skal være let tilgængelige og brugbare for børnene; og at det er overskueligt, hvor man kan hvad.

Rummene skal være indrettet, så de kan ses i et børneperspektiv.

Det enkelte børnehus skal ses som en helhed, det vil sige, at rum, stuer/grupper indrettes forskelligt, så de understøtter det pædagogiske læringsmiljø med forskellige tilbud, fremfor med ens legetøj og materialer i alle rum, stuer/grupper.

Legepladsen/ uderummet skal også indrettes, så den understøtter det pædagogiske læringsmiljø og læreplanstemaerne. Der skal være en opdeling mellem vuggestue og børnehave, så de yngste kan bevæge sig trygt rundt.

Uderummet skal være fysisk opdelt, så børnene (det psykiske læringsmiljø) let kan overskue, hvad er hvor, og hvor kan/må man hvad?

Det fysiske børnemiljø:

Inde:

Eks: På stuen er der indrettet en " køkkenkrog", hvor der er opstillet komfur, et lille bord med stole, diverse til at lave mad og dække bord med. det er synligt for børnene, hvad man kan her; **forudsigeligheden** giver børnene mulighed for at gå direkte i gang med legen, **du og jeg – sammen om noget**.

I et rum er der staffelier, hvor papir og farver er tilgængelige for børnene, hvor de kan udfolde deres kreativitet og **spontanitet** i dette.

Ude:

Der er en asfalteret bane, hvor alle ved, at her må man cykle og køre med mooncar.

Der er et hjørne med buske/ pil, hvor børnene kan lege gemme, sidde og fortælle historier m.v

Der plads til de store **bevægelser** og lege, både de vokseninitierede og de børneinitierede..

Det psykiske børnemiljø:

Det psykiske børnemiljø er tilstede i alt, hvad der foregår; det afspejler sig i hele måden voksne og børn er sammen på, taler til hinanden, ser hinanden, tager hensyn, løser konflikter.

Eks: Et barn kommer ind om morgenen, de andre børn sidder ved morgenbordet. Barnet er ked af at skulle afleveres. Den voksne sætter ord på og anerkender barnets savn, og snart falder barnet til ro.

Det æstetiske børnemiljø i børnehøjde:

Inde:

Eks: Børnene har haft naturtema – der er nu en udstilling i et glasmonter med de ting, som børnene har fundet og arbejdet med.

På væggen, i børnehøjde, er der en fotoudstilling, som viser forløbet; med ord og billeder. Børnene bruger det til at kommunikere med hinanden og deres forældre. Det er æstetisk og det understøtter børnenes sprog og refleksionsevne.

Ude:

Eks: Der har været "Blomstens dag", alle børn har haft en blomst med, som plantes i den fælles blomsterkasse med navn.

Udover blomsterne pynter på det æstetiske udtryk, styrkes det psykiske børnemiljø; "Dig og mig – sammen om noget."

Vurdering af Børnemiljøet i et børneperspektiv:

I hverdagen er der mange måder, vi kan blive klogere på børnenes oplevelse af børnemiljøet og medinddrage deres perspektiver:

Eks: Vi kan spørge til samling, hvad der er godt ved legepladsen? Om der er noget de synes mangler (som de f.eks. har set et andet sted). Og det samme inde.

Vi kan sidde og spise og snakke om, hvem børnene har leget med – hvad en god ven er; og hvordan man kan blive gode venner igen, når man bliver uvenner.

Børnene kan tage billeder af de steder, de godt kan li' og vi kan sammen snakke om, hvad der er godt ved de forskellige steder.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

Vuggestuen:

Når nye børn starter i Ryttergården får barnet en kontaktvoksen, der er den voksne, der tager sig særligt af barnet og som er den, der i starten er meget omkring det nye barn. Det kan være forskelligt fra barn til barn, hvor længe denne opstartsfasen er. Det er vigtigt for os, at barnet føler der er en sikker base, hvor det kan vende tilbage til når der er brug for det og hvor det finder den afgørende tryghed i starten. Det er også kontaktpædagogen, der i starten har størstedelen af kommunikationen med familien og som får overleveret særlige behov, interesser eller andet. Når det mærkes, at barnet er mere tryk og klar til flere udfordringer, er det også kontaktpædagogen, der hjælper og støtter barnet ud i nye relationer både til de andre børn og voksne.

Vi siger altid godmorgen til alle vores børn, så de får følelsen af at være en vigtig del af fællesskabet og at vi ser dem. Det samme når de tager hjem igen. Vi siger altid farvel og tak for i dag.

I Ryttergården arbejder vi meget ud fra det enkelte barns behov og har fokus på at møde dem, der hvor de er. Både i deres følelser og i deres udvikling. Det er vigtigt for os, at det enkelte barn føler sig hørt og set af anerkendende og forstående voksne.

Vi møder alle børn med stort nærvær og interesse og skaber et trygt og omsorgsfuldt miljø, hvor alle børn har mulighed for at udfolde sig og udvikle sig på mange forskellige måder. Vi er meget opmærksomme på alle børns trivsel og opmuntre og styrker dem i deres interesser og initiativer. Vi giver plads til barnets følelsesmæssige udvikling, ved at spejle deres følelser og ved at rumme og møde alle følelser som vigtige og rigtige. F.eks. ved en aflevering, når et barn er ked af det og savner, ved konflikter børnene imellem, når et barn er vred eller utryk, eller når leg og samspil giver glæde og begejstring. Vi leger meget med børnene og sætter mange forskellige lege og aktiviteter i gang, som viser børnene mangfoldige muligheder for leg, eksperimenterne og læring - både inde og ude. Vi går foran i legen med glæde, engagement og nysgerrighed, vi lytter til børnenes initiativer og udvikler legen i fællesskab. Andre gange er vi lige på siden af legen, klar til at hjælpe. Vi kan også sagtens være bagved, hvor legen er mere fri og børneinitieret.

Vi skaber meningsfulde læringsmiljøer, hvor vi følger børnenes spor. Vi er foran, ved siden af og bagved legene og inviterer barnet ind i gruppen. Vi hjælper med at give det enkelte barn plads i gruppen på en anerkendende og respektfuld måde, der skaber tryghed. Vi er meget opmærksomme på børnenes relationer til hinanden. Vi hjælper børnene med at drage omsorg for hinanden, så de føler sig værdifulde og som en del af fællesskabet.

Der er mange arenaer, hvor vi ser hverdagsrutinerne som læringsrum. Vi støtter og guider dem til at kunne selv. Til at mestre. Det kan være ved toiletbesøg, håndvask, tage tøj af og på, åbne madpakker for at nævne et par stykker.

I hele Ryttergården har vi en "*det er jeg sikker på du kan, jeg tror på dig, vi kan øve os sammen*" kultur. Vi skaber rammerne for, at børn kan øve sig sammen og mestre.

Vi arbejder i hele huset med at få øje på forskellighed som ressource, være nysgerrige med børnene og med til at skabe livsduelighed. Vi opmuntre og tror på deres evner. Vi udviser glæde og engagement og er gode rollemodeller for børnene.

Børnehaven:

Når nye børn starter i Ryttergården får barnet en kontaktvoksen, der er den voksne, der tager sig særligt af barnet og som er den, der i starten er meget omkring det nye barn. Det kan være forskelligt fra barn til barn, hvor længe denne opstartsfasen er. Det er vigtigt for os, at barnet føler der er en sikker base, hvor det kan vende tilbage til når der er brug for det og hvor det finder den afgørende tryghed i starten. Det er også kontaktpædagogen, der i starten har størstedelen af kommunikationen med familien og som får overleveret særlige behov, interesser eller andet. Når det mærkes, at barnet er mere tryk og klar til flere udfordringer, er det også kontaktpædagogen, der hjælper og støtter barnet ud i nye relationer både til de andre børn og voksne.

Vi siger altid godmorgen til alle vores børn, så de får følelsen af at være en vigtig del af fællesskabet og at vi ser dem. Det samme når de tager hjem igen. Vi siger altid farvel og tak for i dag.

I Ryttergården arbejder vi meget ud fra det enkelte barns behov og har fokus på at møde dem, der hvor de er. Både i deres følelser og i deres udvikling. Det er vigtigt for os, at det enkelte barn føler sig hørt og set af anerkendende og forstående voksne.

Vi møder alle børn med stort nærvær og interesse og skaber et trygt og omsorgsfuldt miljø, hvor alle børn har mulighed for at udfolde sig og udvikle sig på mange forskellige måder. Vi er meget opmærksomme på alle børns trivsel og opmuntre og styrker dem i deres interesser og initiativer. Vi giver plads til barnets følelsesmæssige udvikling, ved at spejle deres følelser og ved at rumme og møde alle følelser som vigtige og rigtige. F.eks. ved en aflevering, når et barn er ked af det og savner, ved konflikter børnene imellem, når et barn er vred eller utryg, eller når leg og samspil giver glæde og begejstring. Vi leger meget med børnene og sætter mange forskellige lege og aktiviteter i gang, som viser børnene mangfoldige muligheder for leg, eksperimenterne og læring - både inde og ude. Vi går foran i legen med glæde, engagement og nysgerrighed, vi lytter til børnenes initiativer og udvikler legen i fællesskab. Andre gange er vi lige på siden af legen, klar til at hjælpe. Vi kan også sagtens være bagved, hvor legen er mere fri og børneinitieret.

Vi skaber meningsfulde læringsmiljøer, hvor vi følger børnenes spor. Vi er foran, ved siden af og bagved legene og inviterer barnet ind i gruppen. Vi hjælper med at give det enkelte barn plads i gruppen på en anerkendende og respektfuld måde, der skaber tryghed. Vi er meget opmærksomme på børnenes relationer til hinanden. Vi hjælper børnene med at drage omsorg for hinanden, så de føler sig værdifulde og som en del af fællesskabet.

Der er mange arenaer, hvor vi ser hverdagsrutinerne som læringsrum. Vi støtter og guider dem til at kunne selv. Til at mestre. Det kan være ved toiletbesøg, håndvask, tage tøj af og på, åbne madpakker for at nævne et par stykker.

I hele Ryttergården har vi en "*det er jeg sikker på du kan, jeg tror på dig, vi kan øve os sammen*" kultur. Vi skaber rammerne for, at børn kan øve sig sammen og mestre.

Vi arbejder i hele huset med at få øje på forskellighed som ressource, være nysgerrige med børnene og med til at skabe livsduelighed. Vi opmuntrer og tror på deres evner. Vi udviser glæde og engagement og er gode rollemodeller for børnene.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

Vuggestuen:

I vuggestuen giver vi børnene plads i små grupper til at få øje på hinanden. Vi har gåture i små grupper, legeværksteder og spisegrupper. Der alle bidrager til at de får øje på hinanden. Vi giver taletid til hvert enkelt barn og møder barnet med forståelse, empati og positivitet. Vi italesætter børnenes forskellighed.

Vi arbejder målrettet med det relationelle, både mellem barn og voksen, men også børnene imellem. Vi gør os stor umage med at skabe gode og tætte relationer til alle børn, samt med at være gode rollemodeller i forhold til den måde vi omgås og taler til hinanden på. Vi arbejder meget i børnehøjde, forstået på den måde, at vi er blandt børnene på gulvet og altid fordeler os, så alle børn er i nærheden af en voksen. Det gør, at vi altid kan støtte alle børn i deres samspil med hinanden. Det lille barn i vuggestuen er ved at lære hvordan man kommunikerer og interagerer med andre mennesker og er derfor meget afhængig af støtte og guidning fra trygge og omsorgsfulde voksne, der viser vejen. Det er altid os pædagoger der organiserer os, så det sociale og det anerkendende bliver det centrale og bærende i vores støtte og guidning. Det skulle gerne udmønte sig i, at børnene kan se, få øje på og bruge hinanden. Det er en stor del af hverdagen for børn i vuggestuen at lære/øve sig på, at udtrykke sig overfor andre, at interagere i samspil med andre, samt forsøge at forstå andre mennesker og deres hensigter. I den proces er vi voksne som gode rollemodeller helt afgørende. Vi er derfor meget opmærksomme på at lytte til børnene, at være i dialog med børnene, at give børnene god tid til at formulere og forklare sig og er meget tålmodige i forhold til at forsøge at forstå børnene. Dagen i vuggestuen veksler mellem voksenstyrede aktiviteter, samling, måltider, lege ude og inde, læsning, sang og bevægelse, tegne og male og den mere frie leg, hvor vi voksne leger med på børnenes initiativer og følger deres interesser og veje. Vi er bevidste om at sætte børnene sammen i forskellige grupper – faste spisegrupper og turgrupper. Grupper, der er aldersopdelte til aktiviteter. Vi er også meget opmærksomme på at styrke de gode relationer, der opstår mellem børnene i f.eks. deres lege.

Børnehaven:

I Ryttergården er vi meget bevidste på alle børn; hvem leger med hvem, er relationen nær eller sporadisk, er der flere relationer der kan komme i spil og kan vi hjælpe på udviklingen af bestemte relationer. De fleste af vores børn har stærke, trygge og nære relationer og venskaber på tværs af grupper, alder og køn. Dem passer vi på og giver plads, samtidig med vi har en opmærksomhed på at skabe læringsmiljøer hvor det enkelte barn har mulighed for at se udover de nærmeste og tryggeste venskaber. Vi tilrettelægger aktiviteter med fokus på børnenes relations dannelse til hinanden. Gennem varierede læringsmiljøer, inde som ude, arbejder vi med at skabe rum for udvikling af forskellige

deltagelsesmuligheder og i handlemuligheder. Vi sørger for, at alle får en stemme i de sociale, relationelle og lægemæssige forhandlinger, som hele tiden foregår. Vi gør opmærksomme på de forskelligheder de hver især rummer og bringer dem i spil som en ressource.

Vi møder alle børn med en positiv forventning, fordi vi ved det fremmer børnenes gå på mod og deres positive forventninger til omverdenen.

Vi arbejder med børnedemokrati, hvor børnene har mulighed for medbestemmelse i aktiviteter og lege. Det skaber en følelse af medindflydelse på hverdagen.

Vi er meget opmærksomme på at hjælpe børnene med at hjælpe hinanden. Hvordan er man en god ven og hvordan hjælper man hinanden i situationer. Når der opstår uenigheder i børnegruppen, hjælper pædagogen børnene med, hvordan situationen kan løses. Vi italesætter hensigter, lytter til hinanden og er opmærksom på hvordan det er oplevet fra begge parter. Vi oversætter handlinger og guider videre. Vi støtter og hjælper med redskaber til konfliktløsning.

Vi oplever generelt et hus, hvor man er meget omsorgsfulde overfor hinanden. Selvfølgelig kan man blive uenige, men børnene er gode til at tage imod handlemuligheder og der er stor omsorgsfuldhed blandt hinanden i grupperne. de er gode til at hjælpe hinanden og henter altid hjælp ved en voksen, hvis en ven er i nød.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogligøse tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog inden for disse to mål?

Den 1. august 2016 blev det politisk besluttet, at alle 3årige skal sprogvurderes. Afhængigt af resultatet arbejdes der, ud over den generelle sprogindsats, med sproglige handleplaner for at styrke barnets sprog yderligere.

Vuggestuen:

Børns sprog og kommunikation læres i de nære relationer med andre. Vi sætter ord på følelser og vi sætter ord på hverdagen.

I vuggestuen har vi stor fokus på sprog og kommunikation og bruger meget tid på at lytte til, forstå og snakke med alle børn. Vi holder dagligt samling med børnene, hvor vi præsenterer dem for sproglige aktiviteter, sætter ord på verden og synger sange. Vi kører en fast periode med de samme sange, for at skabe genkendelighed.

Ved de tre måltider vi har i løbet af dagen, hyggesnakker vi ved bordene og der bliver dagligt læst bøger efter måltidet. Vi er meget opmærksomme på at skabe rum og tid til de selv kan fortælle.

Vi har en anerkendende tilgang til børnene. Vi er nærværende voksne med øjenkontakt og stort set altid på gulvet sammen med børnene. Vi lytter til børnene og er opmærksomme på at kommunikation og sprog ikke kun er det talte. Der ligger masser af vigtig kommunikation i både kropssprog og mimik også. Det afhænger helt af barnet, dets alder og udvikling.

Vi prioriterer god tid i både skiftesituationer og ved puttetid, hvor det giver den voksne og barnet mulighed for en mere nær relation, hvor der kan snakkes om og sættes ord på hverdagen.

Børnehaven:

I børnehaven er vi gode til at spille brætspil, især billedlotteri og vildkatten, synge, tale og læse med børnene. Under f.eks samlinger er vi meget opmærksomme på, at lade børnene komme til orde, både når vi er i igangværende aktiviteter, men de kan også få lov at fortælle deres spontane historier. Vi spiser i mindre grupper, hvor vi bruger tid på at tale sammen, vi læser historier og taler om, hvad de gerne vil lege efter madpakker.

Vi er optaget af at lytte til det enkeltes barns interesser, bruger åbne spørgsmål og giver det enkelte barn rig mulighed for at svare. Vi har tålmodighed og ved, at nogen børn har brug for længere tid til at svare. Vi svarer ikke for dem, men finder det vigtigt, at de øver sig i at udtrykke sig. Vi hjælper barnet med at sætte ord på det, som kan være svært. Hvis barnet ikke kender ordet, prøver vi at relatere til noget de kender. I stedet for at rette eventuelle sprogfejl, gentager vi i stedet barnet sætning, men rigtigt formuleret og udtalt.

Vi taler med børnene og øver os i at aflæse ansigtsudtryk og kropssprog. Nogle børn kan have for vane at skabe en særlig stemning blot ved mimik, uden at være opmærksomme på det. Her sætter vi ord på, taler om hvad det gør ved os og de andre børn. Vi hjælper med alternative handlemuligheder.

Vi arbejder med at guide børnene til, at håndtere konflikter ved at sætte ord på, frem for at skriges, slå etc.

Vi prioriterer legen højt, børneinitieret som voksenstyret. Det er i høj grad her børnene kommunikerer både verbalt og nonverbalt. I legen opstår grobund for meget sprogligt. Samtale, forhandlinger og imitation. Vi tilstræber os, ikke at afbryde en god leg. Vi vil gerne de har rum og tid til fordybelse. Det tager tid at udvikle en god leg.

Alle tre årige bliver sprogvurderet. Vores børn har fri adgang til bøger, skriveredskaber, papir og tegninger. Vi laver dagligt dialogisk læsning og deler os ofte i mindre grupper. Vi understøtter sproget gennem samtaler i forbindelse med aktiviteter, lege og rutiner.

Eksempler på aktiviteter, hvor vi sætter ord på hverdagen sammen med børnene kunne være: en tur på biblioteket, en tur med vores egen bus, når vi samler dyrespor i skoven, vi klatre i træer, laver bålaktiviteter eller fodre og passer hønsene.

Vi tilstræber altid at forstå barnet, vi sætter ord på handlinger, samt skaber rum for samtale og dialog.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

Aktive børn i dagtilbud – sundere, glattere og klogere børn! Er igangsat af Svendborg Kommune for at give børnene endnu mere leg, bevægelse og motorisk udvikling. Alle medarbejdere er uddannede i Aktive Børn i dagtilbud og husene og dagplejegrupperne er certificeret til at være GazelleBørnehus eller GazelleDagpleje, som er defineret som et sted, hvor der er særligt fokus på fysisk aktivitet som pædagogisk redskab.

Vuggestuen:

Vuggestuebarnet oplever og opdager verden gennem sine sanser og sin krop. Vi støtter og opfordre børnene til at bruge deres krop både inde og ude. Vi lader dem så vidt muligt gøre alt det de kan selv, nogle gange med en støttende hånd på ryggen, så de mærker vi er der for dem. Andre gange klarer de det selv. De kravler selv op på puslebordet, tager selv stigen til krybben, åbner madkasser selv og i det hele taget er vi meget optaget af selvhjulpenhed. I vuggestuen tilrettelægges hverdagen, så der både er aktiviteter der giver mulighed for meget bevægelse og høj arousal. Og aktiviteter, hvor børnene er i ro og lav arousal. Vi er opmærksomme på stimulering af alle sanser. Den taktile sans stimuleres gennem fysisk kontakt når børnene f.eks sidder på skødet eller tæt på en voksen. Når vi eksempelvis lægger en hånd på ryggen og skaber tryghed. Eller

når barnet sidder tæt på en voksen og lytter til en historie. Når de sidder på den voksnes arm, bliver trøstet eller skiftet. Ligesom den stimuleres når vi kilder, tumler, aer og masserer. Vi arbejder bevidst med forskellige materialer som vand, sand, sæbebobler, sand, mudder, modellervoks og mad og mange måneder om året går de på bare tæer, både inde og ude. Det giver dem en oplevelse af, at mærke og fornemme kulde og varme. På legepladsen har vi forskellige underlag, fliser, græs, små bakker, hvor de kan kravle, sanse og lege. De gynger og rucher både siddende og liggende. På legepladsen har vi plantekasser som børnene hvert år er med til at plante til. Det betyder at de naturligt bliver inspireret til at føle, smagte og dufte til bla. Krydderurterne. I pudrummet tumler de og kravler op og ned af ribber, triller og øver på kolbøtter.

Vi går meget på tur til skoven, eller stien ved toget og veststtien. Her klatre, balancere, løber, hopper de og øver sig på at gå på trapper. Op og ned igen og igen.

Vi laver dagligt sanglege med tilhørende fagter og lyde.

Vi arbejder på mange forskelligartede aktiviteter, da vi ved ikke alle børn er ens. For nogen falder det helt naturligt at bruge deres krop, andre bliver hjulpet lidt på vej. Vi vil gerne gå foran og inspirere børnene til at være kropslige på alle tænkelige måder. Det gør vi fordi, vi tror på at det pædagogiske personale kan være med til at øge børnenes kropsbevidsthed og erfaringer med at bruge kroppen, så det forekommer dem naturligt at bevæge sig og sanse.

Børnehaven:

Vores uderum giver rigtig gode muligheder for kropslige udfoldelser, som alle både børn og voksne bruger hver dag. Vores legeplads er indrettet som en naturlig gammel have med naturlige bakker, sandområder og vores egen lille skov, som vi kalder lunden. Vi har masser af klatretræer, hvor børnene får lov at prøve grænser af. Derudover har vi gode cykelstier, hvor løbicyklerne flittigt bliver brugt. Der er masser af hulemuligheder og vi ligger lige op ad skoven, så vi har vores egen skovbund på legepladsen, hvor børnene tit står på hovedet efter smådyr.

Vi har gynger, kolbøttestænger, vandbane, bålplads, værksted og adgang til mange forskellige materialer til taktile stimulering. Vi spiller dagligt fodbold, leger forskellige fangelege, leger gemme, snitter pinde omkring bålet, saver og hamre på værkstedet.

Når vi går en tur i skoven, er vi gode til at forlade de store stier og bevæge os ind i skoven, hvor vi skal over/under grene, gå på line på store stammer og være opmærksomme på brombærestænger i skovbunden.

Vi er opmærksomme på at være gode rolle modeller der støtter og motivere til bevægelsesglæden. Vi er i Ryttergården også optaget af værdien af den risikofyldte leg og børnene må bruge save, snitteknive mm.

Vi arbejder bla. Med kropsbevidstheden ved at spørge ind til om de fryser eller sveder. Vi vil gerne lærer dem, at mærke efter og har derfor heller ikke en regel for påklædning, men vi snakker med dem om det og guider dem.

I Ryttergården har vi vores egen bus, der 3 dage om ugen kører til Elsehoved, hvor vi har vores egen lejrplads lige midt i skoven og lige ud til stranden. Det giver os uanede muligheder for naturlig stimulering i naturen. Bussen kører yderligere en dag om ugen, hvor den kører rundt i lokalområderne. Vi tager til skov, strand, klinter, moser.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

Vuggestuen:

Når vi bevæger os ind i natur, udeliv og science bevæger vi os også ind i Ryttergårdens dna. Vi er naturinstitution og det gennemsyrrer hele vores måde at tænke pædagogisk hverdag på. Vi er optaget af at give alle vores børn naturoplevelser og at de bliver inspireret og oplever glæden ved naturen. Naturen giver direkte kropslige og sanselige oplevelser. Naturen bidrager til ro og fordybelse.

Udelivet giver gode muligheder for glæde, nysgerrighed og fordybelse. I vuggestuen har vi halv-rådne træstubbe liggende på legepladsen, dem vender vi ofte og undersøger krible/krable dyr. Vi taler om og kigger på biller, regnorme, edderkopper og mariehøns. Vi er ude i alt slags vejr og hver dag uden undtagelse. Vi har rigtig mange fugle. Vi lytter til dem og snakker om hvad de forskellige fugle hedder.

På legepladsen graver børnene i sand og jord, leger med vand og de er med til at grave og plante i vores højbede. De dufter og smager på krydderurter, hindbær og æbler. Som alt sammen er tilgængeligt i rigelige mængder på legepladsen. De hjælper os med at rive blade sammen og med til at fjerne grene og pinde, fra de mange træer i skoven bagved legepladsen.

Vi går ture i skoven hele året, vi undersøger og fornemmer årstidernes skiften og forskellige udtryk. Hvornår er der blade på træerne, hvornår falder de af? hvilken farve har de nu?

Børnehaven:

Når vi bevæger os ind i natur, udeliv og science bevæger vi os også ind i Ryttergården dna. Vi er en naturinstitution og den gennemsyrrer hele vores måde at tænke pædagogisk hverdag på. Vi er optaget af at give alle vores børn naturoplevelser og at de bliver inspireret og oplever glæden ved naturen. Naturen giver direkte kropslige og sanselige oplevelser i et evigt foranderligt miljø. Naturen bidrager til ro og fordybelse.

Vi er velsignet med en fantastisk placering lige op af skoven med både søer og vandløb. Skoven vokser ind på legepladsen og med den følger også en masse insekter, fugle og smådyr. Vi tillægger naturen og det som vi finder i den særlig værdi i Ryttergården. Det er noget som alle husets voksne nyder og interesserer sig for. Vi deler vores nysgerrighed og begejstring med børnene og hinanden - og det smitter.

Vi planlægger og rammesætter mange læringsmiljøer ud fra dette tema. Vi finder, rører ved, snakker om og passer godt på diverse krible-krable dyr. Vi tager i skoven og henter frø-æg hjem til akvariet, ser dem klække til haletudser, ser dem transformere sig til små frøer, og slipper dem så ud i søen igen. Vi kan også tage bussen til andre skove, strande, moser eller vådområder. Ryttergården børn bliver præsenteret for meget forskellig natur og erfaringer deri. Vi oplever både den tæmmede natur og den vilde. Vi lærer børnene at færdes der naturligt og klæder dem på i forhold i forhold til god skik i uderummet.

Vi følger årstidernes skiften, når vi opholder os ude hver dag. Børnene mærker på egen krop de forskellige vejrfænomener og lærer at handle på deres oplevelse; når det regner bliver jeg våd, og jeg skal have tørt tøj på; når solen skinner bliver jeg varm og tager tøjet af; når jeg fryser, kan jeg sætte mig ved bålet, bevæge mig eller tage mere tøj på. Børnene leger i skoven hele året, den ændrer karakter over året, og ved egen sansning eller gennem aktiviteter eller spontane samtaler lærer de om fødekæder og livscyklus.

På stranden og på legepladsen er vand centralt i mange lege. Vi samler regnvand til vandbanen, ser det løbe i renden eller blive bremset af dæmninger, graver kanaler og øer i sandet, og oplever det sive ned i jorden. Vi finder is, når det er vinter og vi smider alt for en kælketur i sneen. Om sommeren sopper vi i vandkanten og fisker efter krabber og rejer.

Jord, sten og sand er grundlæggende elementer i leg på legepladsen og på stranden. Vi graver huller og bygger bakker. Vi dækker hinanden til i sandet og laver sandkager. Vi finder sten og slebne glasskår på stranden, der efterfølgende indgår i små børnekreationer og kunstværker.

Vi laver dagligt bål både på legepladsen og ved lejren på Elsehoved. Børnene hjælper med at save brænde eller hente pinde til bålet. De største kan også under kyndig vejledning prøve kræfter med at kløve. Vi lærer dem at respektere bålet ved at gå stille i nærheden, og ved at være forsigtige, når de putter pinde i det. Bålet er et sted, at samles om samtaler, nærvær og pindesnitning. Vi laver af og til mad over bål.

Vi giver børnene viden og erfaringer med "fra jord til bord". Vi har hønsehold, som børnene følger fra æg i en rugemaskine, små klækkede kyllinger, der levede uger under varmelampe i kyllingebørnehaven, hvorefter de var store nok til at komme ud i deres indhegning. Nu lægger de æg,

som børnene kan samle og vi laver eks pandekager over bål af æggene. Nogle af hannerne har vi slagtet sammen med børnene og brugt kødet til madlavning.

Vi har en dødekasser, hvor der kommer døde dyr i. Det kan være døde dyr vi finder rundt omkring på vores mange ture ud af huset. Børnene får et indblik i hvordan dele af syrerne gradvist forgår. Vi passer sammen på naturen. De voksne sortere affald og globussen deltager årligt i affaldsindsamling. Vi krøller madpapir sammen i en kugle, så det ikke flyver væk når vi spiser ude, og vi taler om hvorfor det er vigtigt. Vi lærer børnene at være en del af naturen og færdes i den med respekt. Vi knækker ikke gren af levende træer eller skader de dyr vi finder. Vi skal helst ikke kunne se vi har været forbi. Vi vil gerne give børnene en forståelse og en respekt for det vi er en del af og det kredsløb vi indgår i.

Vi bringer meget ofte faglitteratur ind i hverdagen, hvor vi bliver klogere på naturen og dens skattekammer. Vi har flere ansatte, der har en særlig viden indenfor området.

Vi dyrker nysgerrigheden hos børnene, fodre dem med vores egen begejstring og viden. Vi giver dem erfaringer med naturen at være i den, at se sig selv i relation til den og lærer dem, hvordan vi kan være i den og bruge den bedst muligt til utallige timers sjov og spændende aktiviteter. Vi lader dem udforske og stille deres nysgerrighed på egen hånd. Vi udnytter de forskellige kropslige og sansemæssige erfaringsmuligheder naturen byder på. Klatre, balancere, kravle, føle, smage, høre og dufte etc. Børnene har i Ryttergården også mulighed for risikofyldte lege, til at mærke og finde egne grænser. De klatrer i træer, saver og snitter med kniv. Vi sørger for, at alle børn, ud fra deres forudsætninger for deltagelse, får erfaringer med ovenstående.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Musik til SVEND – musik i dagtilbud. Svendborg byråd har fra 1. januar 2016 valgt at alle børn i 0-5 års alderen tilbydes musik i Svendborgs dagtilbud. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder. Derudover er musik sjov og glæde, og har, som vi alle ved, en kæmpe værdi i sig selv.

Vuggestuen:

I vuggestuen får børnene en begyndende fornemmelse for, at mennesker både er ens og forskellige, med forskellige normer og værdier. De gør de både, når de udveksler meninger, når vi snakker om deres familier og gennem de mange forskellige bøger vi sammen kigger i og læser. I Ryttergården præsenteres børnene for forskellige danske traditioner, som fejring af fødselsdage, fastelavn, påske og jul. I vuggestuen præsenterer vi børnene for forskellige materialer, som giver børnene en mulighed for at bruge deres kreativitet og fantasi. Der er hver dag mulighed for at tegne, male, lave modellervoks og leg med sand, jord og vand.

Vi er generelt optaget af æstetiske processer i Ryttergården. Vi ser den som en vigtig del i hverdagen til at stimulere fantasi, kreativitet og fællesskab. Vi har adgang til mange forskellige materialer vi inddrager kreativt.

Hver dag synger og danser vi til forskellig musik. Vi fortæller eventyr og leger eventyr med rekvisitter.

Vi er på mange ture ud af huset. Vi tager på biblioteket, til togbanen, til stranden og skoven. Vi har vores egen bus Og ladcykler i Ryttergården, så vi nemt kan komme omkring. Vi er et par gange om året afsted og se teater.

Børnehaven:

I Ryttergården er vi optaget af at skabe kunstneriske læringsmiljøer for børnene. Kreativ-aktiviteter af forskellig art er en stor del af vores hverdag, ude som inde. Børnene har næsten altid adgang til et bredt udvalg af materialer. Her får børnenes fantasi og kreativitet frit spil, og de kan lade sig inspirere af hinanden og os voksne. Vi bruger meget naturens materiale i vores hverdag til både individuelle og fælles projekter. Ex. Stentrolde, naturlandskaber og collager mm. Vi dyrker højtiderne og har faste traditioner i huset.

Vi holder fastelavn med tøndeslagning og gamle lege, og vi er alle udklædte.

I december laver vi krybbespil i den lokale kirke. De største børn går Lucia optog. Vi laver julefrokost for børnene, pynter hele huset op og laver julegaver.

Til påske har vi også faste traditioner med påskefrokost og pynt.

De faste traditioner med til at skabe en fællesskabsfølelse og en oplevelse af at være sammen om noget.

Hver dag synger og danser vi til forskellig musik. Vi fortæller eventyr og leger eventyr med forskellige rekvisitter.

Vi er gode til at bruge de kulturelle tilbud vi får i løbet af året. Vi besøger biblioteket Mange gange om året, tager på Naturama, kommer min. 2 gange om året i teater, besøger forsorgscentret, oplever lokalområdet og byen. Vi deltager i musikkoncerter og klovnefestivalen hvert år. Vi har vores egen bus, der kan køre os omkring.

Vi besøger fortidsminder, læser historier om de nordiske guder, tager på Langelands museum og ser deres udstilling af fra diverse gravhøje og jættestuer på Langeland.

Vi er opmærksomme på at synge både nye og gamle sange og kan godt lade os inspirere på you tube sammen med børnene. Det sammen med gamle lege.

Vi arbejder med begreber som børnedemokrati, hvor vi i vores hverdag tager forskellige beslutninger om, hvad vi skal lige nu. Ex. Skal vi blive inde eller gå ud, hvilken historie skal vi læse til frokost eller hvad skal vi spise til vores middag.

Evalueringskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringskultur, som er relevant for praksis. Evalueringspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringsredskaber- og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber – sammen med interne og eksterne samarbejdspartnere.

Hvordan dokumenterer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at bruge forskellige tilgange og metoder, der løbende kan dokumentere arbejdet og sammenhængen.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hver andet år?

Arbejdet med at beskrive en fælles tilgang til evaluering af den pædagogiske læreplan vil blive sat i proces i efteråret 2020 startende med en halv lederdag den 27. oktober, hvor den samlede ledelse på dagtilbudsområdet arbejder med, hvordan vi foretager evaluering mindst hvert andet år i kommunale og selvejende dagtilbud i Svendborg kommune.
